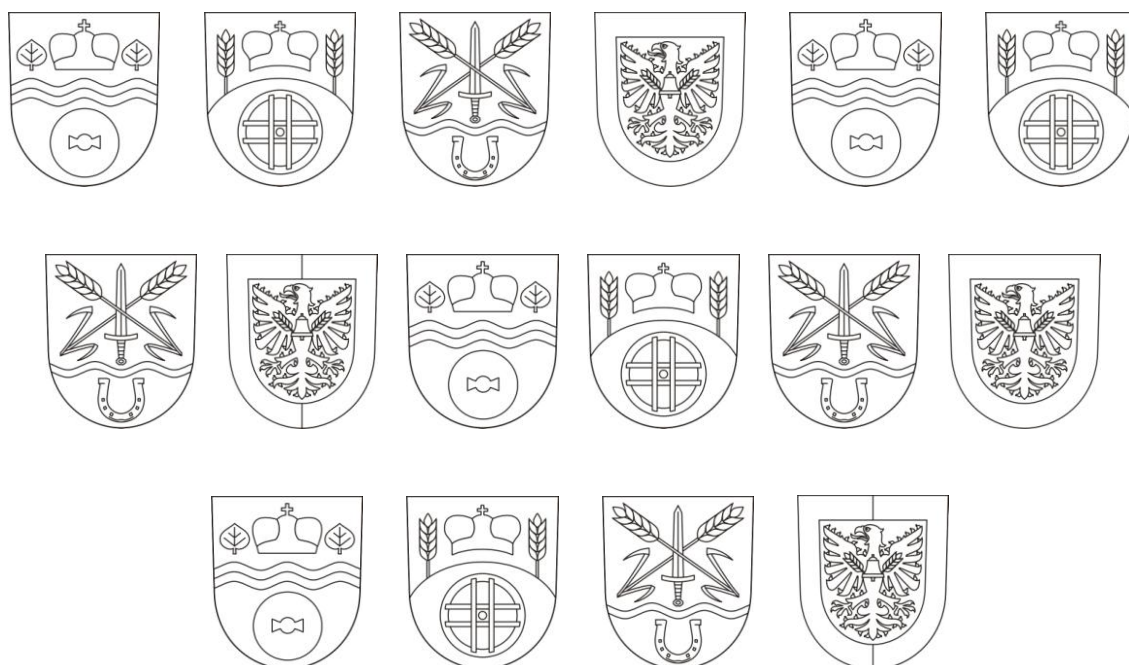

Návrh znaku a vlajky

pro obec

SLOVĚNICE

© 5.3.2026, Mgr. Jan Tejkal

<https://znaky-tejkal.webnode.cz>

<https://vlajky-tejkal.webnode.cz/>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v § 34a stanoví, že:

- (1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.
- (2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.
- (3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat znak a vlajku obce uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení znaku a vlajky obce, městyse, nebo města projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení znaků a vlajek vede Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, jenž současně publikuje informace o nových znacích a vlajkách obcí České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů). V tomto systému jsou na základě žádostí samospráv registrovány rovněž historické znaky obcí, městysů a měst.

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

Archivní průzkum nepotvrdil existenci vlastního pečetního znamení obce Slověnice. V archivních fondech z 1. poloviny 19. století, u nichž lze předpokládat přítomnost otisků pečeti, totiž tyto doklady absentují, což platí jak pro Indikační skici Stablního katastru v Národním archivu v Praze, tak pro Eichlerovu topografickou sbírku v Archivu Národního muzea v Praze.

Z uvedeného vyplývá, že nejsou doloženy sfragistické zdroje s obecní symbolikou, kterou by bylo možné převzít do nového znaku obce, a návrh znaku obce tak počítá výhradně s figurami, které vystihují nejvýraznější historicko-geografické motivy obce, jimiž jsou kaple sv. Václava z roku 1924, Slověnský mlýn ze druhé poloviny 18. století na říčce Chotýšance a krajinný rámeček regionu Podblanicka a Vlašimské pahorkatiny.

Návrh znaku se člení do 4 kompozičních okruhů, z nichž každý obsahuje 2 barevné verze - celkově se tedy jedná o 8 následujících variant návrhu znaku:

Variety 1 a 2 obsahují v horním znakovém poli figurální kompozici knížecí čepice mezi dvěma lipovými listy, která jednoduchými heraldickými prostředky odkazuje na slověnickou kapli zasvěcenou sv. Václavovi, českému zemskému patronovi. Vlnité břevno a vlnité dělení štítu společně s obecnou figurou mlýnského kamene připomínají údolí Chotýšanky se Slověnským mlýnem.

Variety 3 a 4 představují obdobné figurální schéma jako varianty 1 a 2, ovšem lipové listy nahrazují obilné klasy jakožto symbol historicky výhradně zemědělského charakteru obce a namísto vlnitého dělení je znakový štít rozdělen obloukem vytvářejícím návrší, jež vykresluje vazbu obce k regionu Podblanicka. Mlýnský kámen je zde nahrazen tzv. mokřým mlýnským kolem, které vystihuje nejen mletí obilí, ale obecně vodní sílu užívanou pro mlýn i pilu.

Variety 5 a 6 připomínají kapli sv. Václava odlišnými figurálními prvky, když místo knížecí čepice sv. Václava reprezentují patrona slověnické kaple skrze jeho další atributy, jimiž jsou obilné klasy a také meč a podkova zdůrazňující rytířskou dimenzi sv. Václava s odkazem na pověsti o spících blanických rytířích v čele s knížetem sv. Václavem. Figury obilných klasů ve spojení s podkovou zároveň odkazují i na historickou zemědělskou povahu Slověnic.

Variety 7 a 8 rovněž zdůrazňují rytířskou a navíc i státnickou roli sv. Václava, když zobrazují štít se svatováclavskou orlicí – heraldickou terminologií se v případě těchto variant návrhu znaku obce jedná o stříbrný štít se zeleným, či zeleno-modře polceným lemem, přičemž barevnost lemu představuje jednoduché odkazy na výše zmíněný krajinný rámeček obce a Slověnský mlýn na Chotýšance. Pro zdůraznění vazby figury orlice sv. Václava k obci Slověnice nese orlice na své hrudi místo obvyklého perisonia figury obilných klasů a figuru zvonu, jež symbolizuje zvon v lucerně svatováclavské kaple, který pochází z roku 1771 a uvádí se jako nejstarší dochovaný předmět ve Slověnicích.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibyly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

V návrhu znaku pro obec Slověnice jsou znakové tinktury voleny s ohledem na tradiční zobrazování knížecí čepice sv. Václava (zlatá a červená) či jeho přemyslovské orlice (černá, červená, stříbrná), přirozené barvy obilných klasů (zlatá), mlýnského kamene (stříbrná) či mlýnského kola (zlatá) a barvy vyjadřující historicko-geografické charakteristiky obce (zlatá jako barva polí, zelená jako barva lesa, stříbrná nebo modrá jako barva vody).

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„Stříbrno-zeleně vlnitě dělený štít. Nahoře nad zeleným zúženým vlnitým břevnem knížecí čepice s křížkem provázená po stranách dvěma vztyčenými zelenými lipovými listy, dole stříbrný mlýnský kámen s prázdným otvorem pro kypřici.“

Varianta 2:

„Stříbrno-červeně vlnitě dělený štít. Nahoře nad červeným zúženým vlnitým břevnem knížecí čepice s křížkem provázená po stranách dvěma vztyčenými zelenými lipovými listy, dole stříbrný mlýnský kámen s prázdným otvorem pro kypřici.“

Varianta 3:

„V zeleném štítě nad zvýšeným zlatým návrším knížecí čepice s křížkem mezi dvěma vyrůstajícími zlatými obilnými klasy. V návrší zelené mlýnské kolo.“

Varianta 4:

„V zeleném štítě nad zvýšeným zlatým návrším knížecí čepice s křížkem mezi dvěma vyrůstajícími zlatými obilnými klasy. V návrší červené mlýnské kolo.“

Varianta 5:

„V zeleném štítě zkřížené zlaté obilné klasy se dvěma listy proložené vztyčeným stříbrným mečem nad zúženým stříbrným vlnitým břevnem oddělenou patou se stříbrnou obrácenou podkovou.“

Varianta 6:

„V červeném štítě zkřížené zlaté obilné klasy se dvěma listy proložené vztyčeným stříbrným mečem nad zúženým stříbrným vlnitým břevnem oddělenou patou se stříbrnou obrácenou podkovou.“

Varianta 7:

„Ve stříbrném, zeleně lemovaném štítě černá plamenná orlice se zlatou zbrojí a červeným jazykem nesoucí na hrudi zlatý zvon postrkaný dvěma do stran odkloněnými zlatými obilnými klasy.“

Varianta 8:

„Ve stříbrném štítě se zeleno-modře polceným lemem černá plamenná orlice se zlatou zbrojí a červeným jazykem nesoucí na hrudi zlatý zvon postrkaný dvěma do stran odkloněnými zlatými obilnými klasy.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky koresponduje s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

Návrh vlajky pro obec Slověnice je přitom v jednotlivých variantních řešeních koncipován takto:

-Varianty 1-4 = kombinace doslovného opakování znakové figury knížecí čepice s geometrizací ostatních figur ve formě horizontálních pruhů odpovídající barevnosti (ve variantách 1 a 2 zelené lipové listy v horní polovině štítu = zelený horní pruh, stříbrné horní pole a stříbrný mlýnský kámen v dolním poli = bílý prostřední pruh, barva dolního pole štítu a vlnitého břevna = barva dolního pruhu; ve variantách 3 a 4 zlaté obilné klasy a návrší = žlutý prostřední pruh, zelené nebo červené mlýnské kolo = zelený nebo červený dolní pruh).

-Varianty 5-6 = doslovné opakování znaku.

-Varianty 7-8 = kombinace doslovného opakování figury orlice s figurami na její hrudi s modifikací lemu do podoby dvou krajních vertikálních pruhů.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, bílý a zelený, v poměru 1:2:1. V bílém pruhu knížecí čepice s křížkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, bílý a červený, v poměru 1:2:1. V bílém pruhu knížecí čepice s křížkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, žlutý a zelený, v poměru 2:1:1. V žerďové polovině horního pruhu knížecí čepice s křížkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, žlutý a červený, v poměru 2:1:1. V žerďové polovině zeleného pruhu knížecí čepice s křížkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, bílý a zelený, v poměru 11:1:6. V horním pruhu zkřížené žluté obilné klasy se dvěma listy proložené vztyčeným bílým mečem. Bílý pruh vlnitý čtyřmi vrcholy a pěti prohlubněmi. V dolním pruhu bílá obrácená podkova. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, červený, bílý a červený, v poměru 11:1:6. V horním pruhu zkřížené žluté obilné klasy se dvěma listy proložené vztyčeným bílým mečem. Bílý pruh vlnitý čtyřmi vrcholy a pěti prohlubněmi. V dolním pruhu bílá obrácená podkova. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří tři svislé pruhy, zelený, bílý a zelený, v poměru 5:14:5. V bílém pruhu černá plamenná orlice se žlutou zbrojí a červeným jazykem nesoucí na hrudi žlutý zvon postrkaný dvěma do stran odkloněnými žlutými obilnými klasy. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří tři svislé pruhy, zelený, bílý a modrý, v poměru 5:14:5. V bílém pruhu černá plamenná orlice se žlutou zbrojí a červeným jazykem nesoucí na hrudi žlutý zvon postrkaný dvěma do stran odkloněnými žlutými obilnými klasy. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak. Rub a líc vlajkového listu musí být totožný.

Barvy vlajky musí vycházet z barev znaku obce, mohou se omezit na základní, za které se považují především barvy štítu nebo jeho polí a barvy hlavních figur.

Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku. Obecné figury ze znaku je vhodné zjednodušit do vexilologických figur (pruh, klín, krokev, kříž, apod.). Nelze používat libovolné geometrické plochy. Ztvárnění vexilologických figur by mělo mít vztah ke znaku. Tzv. heraldickou vlajku (převod obsahu štítu na list vlajky) je možné vytvořit jen v případě jednoduchého a výrazného znaku.

Na vlajku obce nepatří texty, realistická vyobrazení a vše, co snižuje vzájemnou rozeznatelnost vlajek.

Vlajkový list musí být jednoznačně slovně popsatelný vexilologickou terminologií tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo. Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jasně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

Nový znak nesmí být stejný jako již existující znak obce v České republice a nesmí být totožný s již existujícím státním znakem nebo znakem vyššího samosprávného celku.

Navrhovaný znak musí splňovat základní heraldická pravidla (tj. neklást barvu na barvu, kov na kov, kožešinu na kožešinu, nesmí být zobrazen prostorově). V žádném případě se nepřipouštějí odstíny barev nebo stínování. Znak má být co nejjednodušší a měl by obsahovat co nejmenší počet obecných figur. Obecné figury musí vyplňovat celý štít, případně pole. Jako obsah znaku obce se nepřipouštějí realistická vyobrazení konkrétních staveb či přírodních útvarů. Takové figury musí být heraldicky stylizovány.

Znak musí být jednoznačně slovně popsatelný heraldickou terminologií, tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.